

КРАЉЕВСКО
ПОЗОРИШТЕ
ЗЕТСКИ ДОМ
НА ЦЕТИЊУ

Sara Vujošević-Jovanović

Jedino lice sreće

Opernska predstava prema djelima F. J. Hajdna i J. M. Hajdna

Režija i adaptacija: Minja Novaković

Koprodukциони projekat Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“ Cetinje i Univerziteta Crne Gore,
u saradnji sa opernskom kućom i Fondacijom Petruceli - Republika Italija

U ČAST DVA JUBILEJA:

**140 godina od postavljanja kamena temeljca Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“
i 50 godina od osnivanja Univerziteta Crne Gore**

UČESTIVUJU: profesori, studenti i alumnisti Fakulteta dramskih umjetnosti, Muzičke akademije, Fakulteta
likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore, kao i renomirani inostrani i domaći umjetnici

Premijera: Cetinje, 29. septembar 2024.

OPERSKA PREDSTAVA

JEDINO LICE SREĆE

Prema djelima F. J. Hajdna i J. M. Hajdna

Koprodukциони projekat Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“ Cetinje i Univerziteta Crne Gore, u partnerstvu sa operском kućom i Fondacijom Petrucci - Republika Italija

Idejni koncept i muzička dramaturgija:

Sara Vujošević-Jovanović

Režija i adaptacija: **Minja Novaković**

Dirigent: **Oleksij Molčanov**

Rukovoditeljka instrumentalnog ansambla:

Tanja Bogdanović

Koreografija i scenski pokret:

Tamara Vujošević-Mandić

Scenografi: **Željko Reljić, Adin Rastoder**

Asistent scenografa: **Milan Marković**

Kostimografija: **Jelena Roganović**

Dizajn svjetla: **Natale Stramaglia**

Asistent dizajnera svjetla: **Mladen Đurković**

Operski solisti:

Sara Vujošević-Jovanović, sopran

Dimitrije Grinih, bariton

Glumci:

Luka Stanković

Aleksa Balević

Kristina Mrkić

Iskra Zeković

Marija Vujović

Darija Pravilović

KAMERNI ORKESTAR:

Violine:

Marija Lazuka, Tanja Bogdanović

Viola: **Gljeb Bednjakov**

Violončela:

Vladimir Stojetov

Teodora Uskoković

Maja Antić Kalezić

Kontrabas: **Aleksandra Trifunović**

Flauta: **Dijana Orlandić**

Oboa: **Mikola Gorbenko**

Horna: **Nikola Kovačević**

Truba: **Anica Bulatović**

Čembala:

Oleksij Molčanov

Anja Abramović-Vujović

Koncertmajstori:

Anja Abramović Vujović

Oleksij Molčanov

Izrada scenografije:

Milutin Kasom

Evgenija Popović

Iva Tripković

Vasilije Anđušić

Boban Vlahović

Izrada kostima:

Mirjana Perišić

Olivera Bulatović

„Moda per te“ Cetinje

Prevod libreta zingšpila:

Gabrijela Strugar – Schneider

Operator za titlove:

Doroteja Bušković

Notografi:

Georgij Solomatin

Vasilije Vujadinović

Izvršni producenti:

Ognjen Savić

Luka Radović

KRALJEVSKO POZORIŠTE "ZETSKI DOM":

SNOVI, MIT I STVARNOST

U godini proslave jubileja – 140 godina od postavljanja kamena temeljca – Kraljevsko pozorište "Zetski dom" i dalje čuva ulogu koja mu je pripala rođenjem, a koja prevazilazi opšte granice pozorišnog djelovanja: da oblikuje kulturni identitet Crne Gore i uspostavlja visoke intelektualne i umjetničke standarde. Kroz svoju istoriju, Zetski dom je bio i ostao mjesto istraživanja granica umjetničkog izraza, njegovanja talenata i darovitosti, kritičkog duha i intelektualne radoznalosti, prostor u kojem su se tradicionalne vrijednosti susretale sa avangardnim idejama. Istovremeno čuvajući osobnosti crnogorskog društva i razvijajući njegove potencijale u koordinatama modernih stremjenja, Kraljevsko pozorište je dokazalo da nije samo pasivni čuvar domaće kulturne baštine, već i aktivni učesnik u njenom stvaranju i reinterpretaciji. Jednom riječju: mjesto gdje se prepljeću snovi, mit i stvarnost, prošlost i budućnost, lokalno i globalno.

UNIVERZITET CRNE GORE:

FUTURUM

Najznačajniji nosilac ideje univerzalnog i specijalizovanog obrazovanja u Crnoj Gori, koji je umnogome definisao poluvjekovnu prošlost svoje države i svog društva, Univerzitet Crne Gore osnovan je 27. aprila 1974. godine. Kao esencijalna visokoobrazovna i naučnoistraživačka institucija, odnosno najstariji i jedini državni univerzitet, na kojem se izučavaju društvene, humanističke, prirodne, medicinske, poljoprivredne i tehničke nauke i umjetnost, Univerzitet Crne Gore svoju misiju temelji na podsticanju, kreiranju i afirmaciji radova i djela iz oblasti naučno-istraživačkog i kulturno-umjetničkog stvaralaštva. Sa osamnaest fakulteta, akademijom i četiri naučna instituta u osam crnogorskih gradova u svim regijama države, stotinama predavača i desetinama hiljada sadašnjih i svršenih diplomaca i postdiplomca, Univerzitet Crne Gore je fundamentalni vajar sadašnjosti i budućnosti crnogorske zajednice.

JEDINO LICE SREĆE / Riječ autorke idejnog koncepta

Pokušaji identifikacije oblika i vrsta ljubavi koje su nam ostavili Stari Grci, vjerovatno i 21. vijeku ponajbolje dočaravaju svu mnogovrsnost i kompleksnost ovog osjećanja, koje temeljno oblikuje sudbinu svakog čovjeka: “eros” - strastvena i romantična ljubav, “filija” - prijateljsko vezivanje, “storge” - porodična privrženost, “agape” - uzvišene ljubav prema bližnjem, “pragma” - razumna i stabilna vezanost, “manija” - strastvena i opsesivna zaljubljenost, “ludus” - seksualni i prolazni užitak... I mada se u svim prepoznatim modelima očituju različiti aspekti uzvišenosti ili profanosti, suštinska pretenzija ljubavi reflektuje se u jedinstvenoj i vječitoj težnji ka iskustvu sreće, koje se skoro uvijek dostiže u odnosu sa Drugim, odnosno skupa sa Drugim.

Ljubav i sreća doživljavaju se na različite načine, jer su duboko oblikovani filozofskim i religijskim promišljanjima, psihološkim osobinama, svjetonazorima, kulturom, tradicijom, životnim iskustvom i mnogim drugim faktorima. Međutim, uprkos determinisanosti njihove pojavnosti, ideje ljubavi i sreće nikada nijesu izgubile svoju univerzalnost i potentnost neprekidnog poistovjećivanja s beskonačnim brojem njihovih fiktivnih i stvarnih junaka.

Operska predstava “Jedino lice sreće” počiva upravo na želji da se putem muzičkog pozorišta prikaže filozofska ko-

mična priča o ljubavi i sreći. Pri tome smo, dakle, imali na umu da nijedan iole ozbiljan muzički žanr ne prikazuje dinamičnost naših svakodnevnih napora da (bez)uspješno uhvatimo trenutak sreće kao što to čini komična opera. Uz to, nijedna forma ne prenosi filozofsku dubinu spoznaje problema ljubavi bolje od kantate ili simfonije.

Komična opera “Kontrabasista iz Vergla”, koja čini jedno od dva osnovna težišta predstave “Jedino lice sreće”, napisao je 1776. godine Johan Mihael Hajdn, mlađi brat slavnog austrijskog kompozitora i “oca simfonije”- Franca Jozefa Hajdna. U ovoj operi dominira komična slika supruge koja, umorna od neprestanog muževljevog alkoholizma, odlučuje da ga kazni i ne pusti u kuću.

Kantata starijeg brata, “Ovacije” iz 1768. godine, kao i svaka kompozicija napisana na latinskom u svrhu crkvenog slavlja, oslanja se na muzičko-filozofsko promišljanje o ideji ljubavi. Kompozitor je ovdje svjesno izabrao raskošni stil u tradiciji italijanske opere seria, koja je u vrijeme stvaranja djela, iako u opadanju, još uvijek zadržala svoju popularnost. Za opersku predstavu “Jedino lice sreće” odabrane su tri arije iz pomenutog djela napisane u duhu neprevaziđenog majstorstva, koje posljedično predstavljaju poseban izazov za svakog vokalnog izvođača - takozvana tri virtuoza operaska lika pod nazivom Teologija, Hrabrost i

Umjerenost. Upravo ove arije oblikuju ključnu ideju cijelog umjetničko-misaonog poduhvata projekta "Jedino lice sreće": ljubav donosi sreću, ali put do sreće zahtijeva uzdržanost, umjerenost i mudrost.

U gradnji što homogenije predstave, strukturalno muzikološki gledano, odlučila sam se za prvi dio simfonije br. 6 ("Jutro") - Franca Jozefa Hajdna, zato što je napisana u stilu italijanskog koncerta grosa (veliki koncert za instrumentalni sastav), ali i zato što je po izrazu bliska odabranim arijama iz kantate "Ovacije". Takođe, u operskoj predstavi nalazi se i drugi dio kompozitorove simfonije br. 13, napisan u duhu operskog italijanskog adada kantabile (pjevanja na legato/ neisprekidanoj osnovi), u kojem dionica violončela igra ulogu svojevrsnog izvođača virtuozu.

Prvi dio predstave završava bufonim (italijanskim komičnim) punim čuvenog Hajdnovog "sunčanog humora" (izraz B. Asafjeva) finalom simfonije br. 88, stilski bliskom zingšpilu (komičnoj njemačkoj operi) Johana Mihaela Hajdna, a koja se izvodi u drugom dijelu predstave.

Teatarska forma komada "Jedino lice sreće" i muzička dramaturgija iste trebalo bi da reflektuju ne samo stilski i muzikološki logičnu strukturu cjelovečernjeg djela, već i delikatan, senzibilan rad na gradaciji zvuka koji se, u krajnjoj formi, podjednako emocionalno i intelektualno "sagledava".

Muzički horizont ove operске predstave odiše bogatstvom metafora i emocionalnih aluzija, dok se radnja odvija na suptilnom nivou jezika i pokreta koji spajaju filozofiju i umjetnost, sintetišući u konačnom i našu težnju da istovremeno osjetimo i razumijemo sve ono što često i čežnjivo nazivamo jednim licem sreće.

Sara Vujošević-Jovanović,
operska umjetnica i muzikolog

BIOGRAFIJA

Sara Vujošević-Jovanović četvorogodišnje studije akademskog-operskog pjevanja, završava kao najmlađa u generaciji, u klasi operске primadone Vere Kovač Vitkai, na Akademiji umetnosti u Novom Sadu (Srbija).

Dvogodišnje magistarske studije teatarske operске igre završila je u klasi soliste Baljšoj teatra Dmitrija Trapeznikova,

na Državnoj Akademiji Majmonida, u Moskvi (Rusija). Takođe, magistrirala je u Podgorici, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na smjeru "Marketing i biznis". Doktorirala je na odsjeku teorije muzike, kompozicije i muzikologije na prestižnom državnom konzervatorijumu "L. V. Sobinov", koji je po istorijskom značaju jedan od tri najstarija u Ruskoj Federaciji. Dobitnica je brojnih međunarodnih nagrada i aktivno nastupa u reprezentativnim dvoranama širom Evrope.

Trenutno je docent i prodekan za nauku i međunarodnu saradnju na Fakultetu dramskih umjetnosti, Univerziteta Crne Gore, gdje predaje grupu predmeta Glas, na osnovnim i master studijama, studijskog programa Gluma, kao i predmete Muzička umjetnost, studijskog programa Drama i pozorište.

BIOGRAFIJA

Minja Novaković diplomirala je na Fakultetu dramskih umjetnosti Cetinje, na studijskom programu Drama i pozorište.

Kao asistentkinja režije radila je na brojnim pozorišnim projektima među kojima se ističu: Kapital (Karl Marx, režija: Andraš Urban, Kraljevsko pozorište Zetski dom, 2018), Tobelija, mimikrija (Ljubomir Đurković, režija: Mirjana Medojević, Kraljevsko pozorište Zetski dom, 2021), Bordel Eden (Benjamin Bajramović, režija: Mirjana Medojević, Narodno pozorište

Sarajevo, 2022) Nespozrazum (Albert Camus, režija: Damjan Pejano-
vić Crnogorsko narodno pozorište, 2023) Alice u krevetu (Susan Sontag, režija: Zoltán Balázs, Sarajevski Ratni Teatar, 2023)

Pripravnički rad završila u Crnogorskom narodnom pozorištu.

Kao studentkinja završne godine odsjeka pozorišna režija, režira svoju prvu predstavu

Pola-pola (Minja Bogavac, KC Homer, 2021)

Zatim režira prvu profesionalnu predstavu Majka Zemlja (inspirisanu životom i djelom Eme Goldman, Dramski studio Prazan prostor, 2022)

Prvi pozorišni autorski projekat ostvaruje 2024. godine pod nazivom Opet neki invalidi (NVO Ekivalent, KC Homer)

Svoj dosadašnji rad je posvetila angažovanom i inkluzivnom teatru. Dugogodišnja je članica Dramskog studija Prazan prostor u kom radi kao dramska pedagoškinja sa djecom i mladima.

JEDINO LICE SREĆE / Riječ rediteljke

Na prvi pogled djeluje kao da sam libreto ne nudi mnogo, ali se ispostavilo da se radi o neicrpnom izvoru tema, ideja i motiva.

Sa jedne strane, riječ je o mislima i emocijama kroz koje su gusto isprepletana različita filozofska i teološka stanovišta. Sa druge strane imamo šaljiv osvrt na svakodnevne probleme takozvanog malog čovjeka. Ako posmatramo emocije kao instrumente naše duhovnosti, onda ćemo se kroz duhovnu refleksiju povezati sa kolektivnim ljudskim iskustvom.

Dakle, Jedino lice sreće u neku ruku predstavlja spoj uzvišenih filozofskih misli i takozvane banalnosti svakodnevnog života.

Ono što je mene zanimalo u ovom pozorišnom procesu jeste kako postići jedinstvo muzičke dramaturgije i scenskih zbivanja kroz razbijanje klasične forme, koja ne podrazumijeva njenu potpunu dekonstrukciju već želi da naglasi kontekst sadašnjeg trenutka. Svjedoci smo vremena u kom je ljudska glupost sve veća, ratova i neznanja je sve više, ljubavi i razumijevanja sve manje. Da li nalazimo spas u banalnostima naših malih svakodnevnih života?

Minja Novaković,
rediteljka - alumnistkinja Fakulteta
dramskih umjetnosti, Cetinje

Produkciono tehnička realizacija: Kraljevsko pozorište "Zetski dom"

Direktor: **Luka Radović** | umjetnička direktorica: **Stela Mišković**, sekretarka: **Vesna Pekić** | rukovodilac Službe scensko-tehničke produkcije: **Dragan Sjekloća** | rukovodilac Službe produkcije i marketinga: **Dorđe Dragičević** | producentkinja: **Aleksandra Maksimović** | PR: **Tamara Karabasil** | inspicijent: **Srđan Milošević** | suflerka: **Ksenija Lješковиć** | šef scenske tehnike: **Željko Milošević** | majstor scene: **Aleksandar Anđelić** | majstor svijetla: **Mladen Đurković** | majstor tona: **Vladimir Bastać** | rekviziter: **Vlatko Radović** | šminka: **Milka Stojanović** | garderoberke: **Stana Vuković** i **Dušica Bajković** | scenski dekorateri: **Goran Radović** i **Ljubo Roganović** | fotograf: **Duško Miljanić** | dizajn kataloga: **Ozana Brković** | urednik kataloga: **Rajko Radulović**

140 година
од постављања
камена темељца

